

בקרוב במרתפי השב"כ

הבלוג של ריצ'רד סילברשטיין, יהודי אמריקאי מסיאטל, הוא אחד המקומות הבודדים שזרועה הארוכה של מדינת ישראל טרם הגיעה אליהם. כך התאפשר לו לחשוף ראשון את פרשת ענת קם, לפרסם את שמו המלא של "קפטן ג'ורג' ולהאיר פרשות רבות שצווי איסור פרסום מוטלים עליהן. לפרטים נוספים על חיינו - כנסו לבלוג

מאת ליטל גרוסמן

"התפקיד החדש של קפטן ג'ורג': היועץ לענייני ערבים של מפקד מחוז ירושלים" – זה היה נוסח כותרת הידיעה שפורסמה ב"הארץ" ביום רביעי שעבר. קפיטן ג'ורג' הוא כינויו של חוקר לשעבר ביחידת המודיעין 504, שהיה אחראי ב-1994 על חקירתו של מוסטפה דיראני לאחר הטיפתו לישראל. שנים אחר כך, בתביעה שהגיש דיראני נגד המדינה, הואשם אותו ג'ורג' שבמהלך החקירה ביצע בו מעשה סרום (החזיר אלה לפי הטבעת שלו) ושבמקרה אחר הורה לחייל אחר לאנוס אותו. למרות שהכחיש את הטענות נגדו, עזב ג'ורג' את הצבא בעקבות אותה פרשה והתגייס למשטרה. מאז, שמו נעלם מהכתובות. גם המשפט בעניינו מתנהל בעצלתיים מאז החזרתו של דיראני בעסקת טננבאום ב-2004.

אלא שה"קאמבק" של ג'ורג' בשבוע שעבר עורר מחלוקת דת את עניין הציבור בו: יום אחרי פרסום הידיעה צפחה ועלה דבר קיומה של תלונה שהגיש נגדו לפני כמה חודשים האגודה לזכויות האזרח בגין שימוש פסול בחקירה במסגרת תפקידו הנוכחי. ואולם למרות שתפקידו זה נעשה מחוץ לחשיכה שאיפיינה את תפקידיו הקודמים, ולמרות שהתלונה הרשמית נשאה את שמו המלא (וכך גם חלק מהטוקבקים לידיעות ב"הארץ") – פרסום שמו נאסר על ידי שלושה צווי איסור פרסום שונים. כל הפרה של צו כזה עלולה להוביל לתא המעצר. לואוקוס הזה נכנס ריצ'רד סילברשטיין (57) יהודי אמריקאי מסיאטל שכותב את הבלוג תיקון עולם, ואינו כפוף לחוק הישראלי. בפרוטסט שהעלה עוד באותו היום הוא חושף את השם המלא של ג'ורג'. "תודה לאל שאנחנו לא ככולים לכאלו שטויות", כותב סילברשטיין בסוף הפוסט, "ולכן אנחנו מציעים את (כאן הופיע שמו המלא של קפטן ג'ורג') לעולם במלוא הדרו".

אלא שהסיפור לא נגמר בזה. כמה שעות לאחר מכן שני בלוגרים נוספים, הפעם ישראלים, יוסי גורביץ ואיתמר שאלתיאל, פירסמו אף הם פוסטים שחשפו את שמו האמיתי של ג'ורג'. מכאן הדרך לפרסומו של השם המלא ברחבי הרשת היתה קצרה, עובדה שכללה הנראה לא מצאה חן בעיני אי אלו גורמים עלומים. שעות לאחר הפרסומים החלה מתקפת DOS על שלושת האתרים, שבמהלכה יצר אלמוני לחץ על השרת של כל אחד מהם ולמעשה מוטט אותו. מבין השלושה, הבלוג של סילברשטיין הותקף בצורה האינטנסיבית ביותר: הוא הופל פעם אחר פעם במשך כמה ימים ברציפות. נכון לשני בבוקר, מדווח סילברשטיין בראיון טלפוני מביטו, ההתקפה נרגעה. עוד הוא מוסיף כי על אף ספקולציות שצפו ברשת ולפיהן העומדים מאחורי המתקפה הם גורמים ממסדיים, הוא עצמו מאמין שהיא בוצעה על ידי קוראי פורום סקר פים באתר החרדי רוטר (האתר של סילברשטיין הופל שעות ספורות לאחר שאדם מטעמו פירסם באותו הפורום הפניה לפוסט המדובר). יצוין, בהקשר הזה, שמתקפה מהסוג שבוצעה על תיקון עולם אינה מצריכה אמצעים או ידע טכנולוגי יוצאי דופן. יצוין גם שסילברשטיין לא ממש התרגש ממנה. "אם אתה כותב בלוג פוליטי על ישראל, אתה צריך לצפות לרמה מסוימת של עוינות", הוא אומר. כמה שעות לאחר שאמר זאת, הוא יגלה את התגובה הבאה בפרוטום של רוטר: "אני בעד מחיקתו של סילברשטיין מהעולם בידי חוליית חיסול של המוסד".

ריצ'רד סילברשטיין, החבר של ג'ורג'

העיתונאי האחרון

אף על פי שהבלוג שלו (richardsilverstein.com/tikun_olam) קיים כבר שבע שנים, עד לפני כמה חודשים מספר הקוראים שלו בישראל היה זעום. נקודת המפנה חלה כשסילברשטיין היה הראשון לפתח את הפרטים המלאים בפרשת ענת קם. כזכור, כשקם נעצרה בדצמבר 2009 בחשד לעבירות ביטחון הוצא על הפרשה צו איסור פרסום גורף, שאף אסר על פרסום העובדה שקיימת פרשה ביטחונית שהוצא עליה צו איסור פרסום. וכך, במשך חודשים, למרות רמיזות באינטרנט ואפילו כתובות גרפיטי ששאלו "לאן נעלמה ענת קם?", פרטי הפרשה לא היו ידועים. עד שסילברשטיין נכנס לסיפור. "מישהו בישראל יצר איתי קשר ויידע אותי לגבי מה שקורה עם ענת קם", הוא מספר, "הוא אמר שיש צו איסור פרסום ושאל אם אני רוצה לפרסם את זה. אני מאמין בעיקרון השקוף פות בדמוקרטיה – גם בישראל, שבעיני היא דמוקרטיה חלקית (partial democracy) היום – וחושב שלציבור בישראל יש זכות לדעת דברים שנחשבים על ידי הצנזורה או שאר גורמי החלון. בגלל זה קפצתי על ההזדמנות לעשות את זה, למרות שידעתי שזה יכעיס לא מעט אנשים חוקים בישראל". פרטים על הפרשה אמנם פורסמו לראשונה באתר אינדימדיה, אולם הם הורדו במהרה לבקשתה של קם עצמה. וב-14 במרץ היה זה סילברשטיין שפירסם לראשונה את דבר החשדות נגד קם, את העובדה שנעצרה וכן את שמה המלא (אגב, גם הוא מחק אותו מהידיעה לאחר ששמע שקם אינה מעוניינת בפרסום, אולם החזיר אותו כעבור 48 שעות). כמה ימים אחר כך הסיפור הגיע אל סוכנות הידיעות היהודית (JTA), שפירסמה אותו, ומאותה נקודת זמן הפך העניין לכדור שלג מסיבי שאי אפשר היה לעצור. בסופו של דבר הוא הוביל לכך שבי"ב באפריל בית המשפט הישראלי הורה להתיר לפרסום את פרטי המעצר. סילברשטיין עבד בעבר כמגייס כספים לקהילה היהודית. הוא מחזיק בתואר שני בספרות השוואתית, וההתמחות שלו היא בספרות עברית. בעבר גם החל לעבוד על דוקטורט בנושא, ולשם כך העתיק את

המשך בעמוד הבא

"לא הייתי בישראל מאז התחלתי לכתוב את הבלוג, למרות שהבנתי את החיל לשאול למה לא נוסעים לבקר. אני הייב להגיד שבמה בלוגרים שכנותבים פה נסעו לישראל ולא היו להם בעיות. אז אני לא יודע אם בכל מקרה יתייחסו אלי לא יפה."

אבל שנינו יודעים שבישראל נוסעים טינה ושהכל יכול לקרות

צילום ????????

צילום ????????

לא לו שסיקרתי, מוצג הרבה יותר מידע לציבור". אתה באמת חושב שהמצב בארצות הברית הרי? בה יותר טוב? תראה את תגובת הממשל לחיל ברדלי מאנינג שהדליף מסמכים לאתר ויקיליקס? "נכון שהממשלה מאוד נוקשה כלפיו, אבל הוא זוכה בתמיכה ציבורית מסוימת ויש לו עורך דין טוב. אני מרגיש שבישראל, אם אתה רוצה להיות ענת קם, אתה צריך להיות מוכן להתמודד עם זה לבר, בלי שום רשת של תמיכה, ולהיות מטרה לשנאה יוקדת. זה לא שבאמריקה המצב מושלם; הוא לא. אובמה ממשיך את המדיניות של בוש בהרבה תחומים, וזה צורם במיוחד בהקשר של הנושאים הרגישים, כמו ההעמדה לדין של חושפי שחיתויות או של חושפי מידע, כמו בסיפור של ויקיליקס. אבל ההבדל הוא שיש באמריקה מערכת של איוונים ובלמים. יש את הנשיא, את הקונגרס ואת בית המשפט העליון, וכולם בודקים זה את זה, כך שגם אם יש נשיא כמו בוש שעושה נוק במשך שמונה שנים, יש קונגרס שיכול למנוע פגיעה אפשרית בחוקה. בישראל הצבא עומד בפני עצמו. מי יבדוק אותו?"

איפה אתה רואה שזה בא לידי ביטוי?
 "למשל בעניין הכמות המוגזמת של צווי איסור פרי" סום והקלות שבה מערכת המשפט מאשרת אותם. בדמוקרטיה אחרות מערכת המשפט משמשת חסם למערכת הביטחון ומחייבת אותה להציג הוכחות לפעולות שלה. בישראל לא נראה שזה קורה. דוגמה נוספת היא השופטת הראשונה בעניין ענת קם, עינת רון, שהייתה תובעת צבאית בפרקליטות הצבאית. זה מלמד שמערכת היחסים בין מערכת המשפט לצבא יותר מדי קרובה. גם היחסים בין התקשורת למערכת הביטחון בעייתיים. התקשורת מצטטת את הגרסה

"כן, הייתי צריך להשתמש בהרבה אנשים שיעזרו לי. אחר כך גם מצאתי הצהרה של אשתו של הסוכן לכאורה בראיון לעיתון ירדני ותירגמתי אותה. אפי" לו ניסיתי לשכנע את ג'ע'ג'ע' להתראיין, אבל זה לא צלח לבסוף".

מקורבים לתביעה

מקרה אחר, שפרטיו לא התבררו עד היום, הוא פרשת מעצרו של "אסיר X" - אסיר ששהה במעצר ללא שם וללא זהות. ידיעה על אודותיו פורסמה ב-13 ביוני באתר ynet, אולם היא הורדה כעבור פחות מיממה בשל צו איסור פרסום שהוצא על הנושא. סילברש" טיין כתב על כך פוסט, ובו דיווח על צו איסור הפר" סום ואף עסק בשאלת זהותו של האיש והרקע למעצרו. באותו יום פירסם הבלוג KamWatch צי" לום מסך של הידיעה המקורית (ב" ynet מאשרים שאכן הורידו אותה בזמנו בשל צו איסור הפרסום).

"אין לי בעיה עם הקיום של סוכנויות מודיעין, צבא וכל עניין השמירה על סודיות", מבחיר סילברשטיין ביחס למגבלות שהוא מנסה לפרוק, "אבל אני חושב שהם צריכים להיות אחראים למה שהם עושים. אני לא מרגיש שזה קורה בישראל. אני חושב שיש להם צ'ק פתוח לעשות מה שהם רוצים פחות או יותר, ולאף אחד לא חשוב להציג תימוכין להאשמות שלהם. אני אולי נתפס כאובי על ידי אנשים מסוימים מפני שאני עושה את זה, אבל בדמוקרטיה אמיתית כל אחד צריך להיות אחראי למה שהוא עושה - גם מר" גלים וגם קהילת המודיעין. אז אם השב"כ רוצה לט" עון שאמיר מחול גויס על ידי חובאללה, שיציג את הטיעונים שלו כמו שצריך במקום להחזיק אותו בכ" לא שבועיים, לא לתת לו לראות עורך דין ולהוציא ממנו הודאות במצב כזה. אפשר לדבר עם הציבור גם בלי לחשוף סודות. באמריקה, בפרשות מקבילות

מגוריו לישראל למשך שנתיים לטובת לימודים באוניברסיטה העברית, אולם לא השלים אותן. אין ספק שחלקו בפרשת ענת קם שידרג אותן. המקרה הבחיר לסילברשטיין שיש לו סטארט-אפ ביד: בלוג שביכולתו להיאבק במעטה החשאיות הישראלית בני כות העובדה שאינו כפוף לצנזורה המקומית. "במשך שנים כשכתבתי את הבלוג מה שעשיתי היה בעיקר לקרוא 'הארץ' ו'ynet' באנגלית ואת הדיווחים על ישראל ב'ניו יורק טיימס' ולכתוב את הדעות שלי על מה שנכתב", הוא מספר, "הבלוג שלי היה לא מקורי, במובן הזה שלא הייתי מייצר סיפורים אלא בעיקר מגיב עליהם. אבל בנקודה הזאת זה השתנה". היום, כשהוא מסתמך על מקורות ישראליים שפונים אליו, ובעיקר על איש קשר מרכזי אחר - סילברשטיין מוכן להגיד עליו אך ורק שהוא "לא אדם ציבורי אבל כזה שיש לו גישה להרבה מידע ושמעוניין לשמור על פרופיל נמוך" - הוא אחראי לחשיפתן של שורה של פרשות חשובות.

ה"מיזם" הבא אחרי פרשת קם נולד מכתבה שפור" סמה ב-19 באפריל השנה, ערב יום הזיכרון, בערוץ 2. סופר בה על סוכן מוסר שנהרג בעת מילוי תפי קידו לפני כ-17 שנה ושהוריו רצו להנציח את שמו בבית ספר בעיר מגוריהם. "אחרי שהכתבה שודרה היא הועלמה (הכוונה ללינק לאתר חברת החדשות שהוסר, וכן ללינק אליה באתר יוטיוב). הסיבה לה" עלמה הייתה ככל הנראה האפשרות לזהות באמצ" עותה את איש המוסר, ופרשה רגישה שבה היה קשור, על אף ששמו המלא לא פורסם; (ג). "זה היה שערורייתי בעיני וניסיתי לשבור את מעטה הח" שאיות, פשוט כי לא הייתה לו הצדקה. החשאיות במקרה הזה הייתה שרירותית וקפריזית: לא מאפש" רים לפרסם כתבה שמבקשת להנציח את זכרו של אדם, למרות הרצון המפורש של הוריו לעשות זאת. ולכן כתבתי על זה".

חודש אחר כך שוב לקח על עצמו סילברשטיין להאיר פרשה ביטחונית שהוטל עליה איפול, הפעם בעודה מתרחשת. מדובר היה במעצרו של אמיר מחול, סופר פעיל וזכויות אדם וחבר ועדת המעקב העליונה של ערביי ישראל, בחשד לריגול עבור חובאללה. את תשומת לבו של תיקון עולם משכה העובדה שמאז מעצרו ב-6 במאי שהה מחול בכיבוד במשך 12 יום מבלי שניתן לו לראות עורך דין, וכל זאת תחת צו איסור פרסום (זמן קצר אחר כך הוגש נגדו כתב אישום שעל פיו גויס לחובאללה על ידי איש עסקים לבנוני החי בירדן ששמו חסן ג'ע'ג'ע, העביר רשימה של שיש סוכנים אפשריים נוספים ואף קיבל מחוזי באללה תוכנה להעברת מידע מוצפן. בחקירתו, דווח, הודה מחול שאכן נפגש עם איש חובאללה ב-2008 בדנמרק והסכים לאסוף מידע על ישראל. מאוחר יותר טען מחול שהוחזק בתנאים בלתי אנושיים. "מה שעניין אותי היה הטענה שאמיר מחול ועומר סעיד (שנעצר אף הוא באותה פרשה; ל"ג) גויסו לכאורה על ידי סוכן של חובאללה. השקעתי עבודה בניסיון להבין מה הסיפור של האיש הזה, שטענו שהוא סוכן (ג'ע'ג'ע; ל"ג), ואם זה הגיוני שהוא אכן סוכן. ככה גיליתי איפה הוא גר ומה הוא עושה".

זו כבר עבודה עיתונאית פרופר.

צילום ????????

המשך מהעמוד הקודם

שלה לאירועים, הרבה פעמים ללא קרדיט ובלי לחייב אף אחד מהם לקבל אחריות על מה שהוא אומר.

"גם בארצות הברית היו מקרים של קרבה מוגזמת בין התקשורת ל-CIA או ל-FBI, אבל נשאלות על ידי התקשורת הרבה יותר שאלות על המניעים והפעולות של הסוכנים. שלא לדבר על היחס של מערכת המשפט לגופים האלה. צווי איסור פרסום הם די נדירים פה. בארצות הברית ידוע שסוכנים מפוטרים אם הם חורגים מהסמכות שלהם, ובישראל, גם אם זה יקרה, רוב הסיכויים שבכלל לא תדע על זה, לכל היותר תשמע איזו שמועה".

טרם זומנתי

כשסילברשטיין מדבר על היעדר רשתות תמיכה שיסייעו לחושפי פרשות ביטחוניות, כמו במקרה של ענת קם, הוא יודע על מה הוא מדבר. הוא למד זאת על בשרו. מאז פתח את הבלוג לפני כשבוע שנים הפך מטרה להשמצה בלתי פוסקת, בעיקר על ידי יהודים אמריקאים שלא אוהבים את דעותיו הרדיקליות ואת הביקורת הקשה שלו על ישראל. "אנטישמי" ו"יהודי שונא יהודים" הן רק חלק מהדקליות שהוא סופג בתגובות לפוסטים שלו. לפני שבוע אפילו קיבל איום על חייו, וזה אפילו לא היה באתר רוטר. "בלוגר אמריקאי אחר קיבל תגובה שבה הוזכר שמי בצירוף האמירה שצריך להרוג אותי", הוא מספר, "אני חושב שזה עבר את הגבול. יידענו את ה-FBI על כך. בהתחשב בעולם שאנחנו חיים בו, אי אפשר להתעלם מהאפשרות שיכול להיות שזה משהו שיש לו את היכולת ואת האמצעים לפעול ולקיים את ההצהרה הזו". "אנשים מנסים להוציא אותי מהקהילה היהודית",

מודעה

הוא ממשיך, "אבל אני לא מתכוון להרשות לזה לקרות. אני רוצה שיהיה מספיק מקום בקהילה גם לאנשים עם דעות כמו שלי".

זו היתה המוטיבציה לפתוח את הבלוג מלכתחילה?

"אפשר לומר. תמיד הרגשתי שהעיתונות היהודית בארצות הברית לא ממש הקדישה תשומת לב לערות מרות אלטרנטיביות כמו שלי, ורציתי שיהיה מקום שבו אוכל להביע אותן. ומאחר שהסכסוך הישראלי-פלסטיני עיניין אותי מאז ומתמיד, ומאחר שהייתי כתב אבל מעולם לא התפרנסתי מזה – כששמעתי ב־2003 על הנושא של בלוגים, זה מאוד קסם לי. זה מאפשר לאדם פרטי להיות המוציא לאור של עצמו. אבל עדיין התייחסתי לזה כאל ניסוי גדול".

מאז הפך הבלוג לעיסוק המרכזי בחייו של סילברשטיין, נשוי ואב לילד בן תשע. "אני מחשיב את הבלוג שלי כעבודה במשרה מלאה", הוא מספר, "אפילו שזו לא עבודה שאני מרוויח ממנה הכנסה מלאה. זה פשוט נעשה באינטנסיוויות. אני מקדיש הרבה זמן לבלוג, ללחקור סיפורים. אני גם מקדיש הרבה זמן לתגובות בבלוג. בשבילי התגובות מאוד חשובות משום שזו קהילה של קוראים. אני גם לומד מהן הרבה".

יש טענה במעט קבועה בתגובות, והיא שאתה מקבל כסף מערב הסעודית.

"אז אני נאלץ לאכזב בהזדמנות זו את המגיבים – אף אחד לא מממן אותי. להפך, הייתי שמח אם מישהו היה עושה את זה. זה לא כל כך יקר גם".

אחרי שהבלוג שלך תפס כיוון אחר, כזה שמדליק את נורות האזהרה אצל האמונים על שמירת הסודות של המדינה – מישהו פנה אליך או הפי עיל לחץ שלא תפרסם דברים מסוימים?

"אף אחד לא פנה אלי כצורה רשמית ולא היה ניסיון להניא אותי או לקרוא לי לשיחה. שום דבר כזה. אני חושב שהם צריכים להיות מאוד זהירים פה, והם מבינים שאם ינסו לעשות משהו, הם עלולים לחרוג מהגבולות שלהם. זה חלק מהאיוון הרגיש פה".

אלא שכמה דקות אחר כך סילברשטיין מודה שיש דבר אחד שכן מטריד אותו. "לא הייתי בישראל מאז התחלתי לכתוב את הבלוג. אמנם גרתי בישראל בעבר, למדתי שנתיים באוניברסיטה העברית ספרות עברית, אבל הבנתי שהחיל לשאול למה לא נוסעים לבקרה. אני תוהה אם כשאבקר בישראל הגורל שלי יהיה דומה לזה של אחרים, שמנעו מהם להיכנס, כמו נועם חומסקי. דווקא הייתי רוצה לבוא ולעשות דיונים פוליטיים עם בלוגרים שיצאו לי לדבר איתם אבל שלא פגשתי פנים מול פנים. הייתי שמח לעשות את זה מתישהו. אני חייב להגיד שכימה בלוגרים שכותבים פה נסעו לישראל ולא היו להם בעיות, אז אני לא יוצא מנקודת הנחה שבכל מקרה יתייחסו אלי לא יפה, אבל שנינו יודעים שבישראל נוטרים טינה ושהכל יכול לקרות".

עורך שלומי ציפורי, המייצג את "קפטן ג'ורג'", מסר כי הוא לא מעוניין להגיב. מרובות מחוץ ירושלים נמסר כי הם מסרבים להתייחס לנושא. מ"ח"רשות ערוץ 2" נמסר בעניין הכתבה שצונזרה כי הם לא מעוניינים להגיב בעניין. את תגובת האתר ראינו לא היה ניתן להשיג. ★

"בדמוקרטיה אמיתית כל אחד צריך להיות אחראי למה שהוא עושה – גם מרגלים וגם קהילת המודיעין. אז אם השב"כ רוצה לטעון שאמור מחול גנים על ידי חזבאללה,

שיציג את הטענות שלו כמו שצריך במקום להחזיק אותו בכלא במשך שבועיים, לא לתת לו לראות עורך דין ולהוציא ממנו הודאות במצב כזה"

מודעה